

March 13, 1987
Review on Bulgarian Trial 109/96 - Case
"Renegades" and Case "Editors"

Citation:

"Review on Bulgarian Trial 109/96 - Case "Renegades" and Case "Editors"", March 13, 1987, Wilson Center Digital Archive, Archive of the Ministry of the Interior, Sofia, Fond 1, Record 12, File 831. Obtained by the Bulgarian Cold War Research Group.
<https://wilson-center-digital-archive.dvincitest.com/document/111441>

Original Language:

Bulgarian

Contents:

Original Scan

58

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ГЛАВНО СЛЕДСТВЕНО УПРАВЛЕНИЕ

Министерство на вътрешните работи
 ГЛАВНО СЛЕДСТВЕНО УПРАВЛЕНИЕ

Рег. № П 1066 / 1
13.03.87 г.
 1040 — СОФИЯ

СТРОГО СЕКРЕТНО!

О Б З О Р

по сл.дело №109/1986 г. по описа на ДС
 относно дейността на противодържавната
 организация в Североизточна България

I. ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ:

През 1985 г. окончателно завърши продължителния процес за освобождаване на българите от още един белег от османското господство, който се обективира в премахване на турско-арабският елемент в имената на част от тях. В съответствие с историческата истина, потомците на насилствено помохамеданчените в миналото възстановиха българските си имена. Този вътрешен избор издигна на по-високо стъпало мисленето на тази част от нашия народ, който недвусмислено демонстрира непреклонната си воля да бъде свързан в своето настояще и бъдеще с комунистическата перспектива на България.

Процесът на оформяне еднородна етническа общност укрепил морално-политическото единство на народа. Съзнатата необходимост

от страна на хиляди българи за връщане към извора на българското народностно начало не е по вкуса на някои външни сили, заслепени от враждебност към социализма. Обзети от параноята на антикомунизма, определени среди в съседна Турция раздухват имперски пантюркски амбиции. Не стихват опитите им с фалшиви аргументи да дискредитират вътрешната и външна политика на НРБ. Диверсионно-пропагандните централи непрекъснато бълват преднамерени и абсурдни фалшификации за историческата правда, отнесла в небитието последните анахронични символи на една чужда душевност. Преследваната цел - да се ерозира съзнанието на българския народ и се подкопае икономическият и политически стабилитет на страната, не намира устойчива материална среда. Само някои фанатизирани елементи стават проводници на чуждите внушения и се ангажират с дейности, противоречащи на установения държавен и обществен строй и провежданите от партията и правителството мероприятия. Различен е характерът на проявите форми в тази насока, но напоследък се наблюдава устойчивата тенденция към организираните изяви, което по своята същност е проявление на една от най-острите форми на политическа борба.

През м.януари и м.март 1985 г. в няколко селища на Варненски и Толбухински окръзи са разпространени печатни материали на турски език, съдържащи призови към вредителство в икономиката на страната и клевети срещу социалистическия обществен строй. При анализът им е констатирано, че същите са издадени от името на т.нар. "Турско национално-освободително движение в България"/ТНОДБ/.

Първоначалната оценка, че иззетите позиви и "Програмна декларация" на "движението", отпечатани със сравнително годни циклостилни технически средства, произхождат от единен център, е спомогнала да се направят верни изводи. Издигната е версията, че

се касае за дейност на множество лица, обособени в противодържавна структура, изградена върху голям териториален мащаб. Това е дало основание на ОУ-МВР гр. Варна да бъде открито ДОО "Редактори" с окраска "Противодържавни групи и организации". По изготвения план са предвидени редица мероприятия за откриване авторите на материалите. Чрез Управление Об-ДС е осъществявана координация между оперативните служби на ОУ-МВР гр. Варна и ОУ на МВР в гр. Толбухин.

В края на м. март 1986 г. по ГДОР "Ренегати" на ВГУ-МВР са получени данни, че екземпляр от т. нар. "Програмна декларация" е предаден на турски дипломатически представител от консулството на Република Турция в гр. Пловдив. В това действие е отгатнат стремеж на лидерите на противодържавната организация да се предизвика външна намеса, да се дискредитира политиката на НРБ пред световната общественост и се афишира, че в страната ни е създадено широко нелегално движение от лица с възстановени имена. Частично се е потвърдила и една от версиите по ДОО "Редактори", че членовете на противодържавната организация имат връзка с турски дипломатически представители и дейността им се инспирира от турските специални служби.

Въпреки предприетите мерки за издирване авторите на клеветническите материали и пресичане на престъпната им дейност, през нощта на 31 май 1986 г. във Варненски и Толбухински окръзи масово са разпространени позиви, съдържащи апели за бойкотиране на предстоящите общи избори. Установено е, че проведената акция отново е дело на членовете на т. нар. "ТНОДБ". Два дни след това в коментар за станалите събития, лицето ИЛИЯН АТАНАСОВ - фелдшер в медицинската служба на с. Дръндар, окр. Варненски, пред агент на Управление Об-ДС заявил, че знае лицата, изготвили и разпространили

вражеските материали. Копие от сведението на агента веднага било предадено по компетентност на ОУ на МВР - гр. Варна, където са започнали мероприятия по проучването на АТАНАСОВ и обкръжаващата го среда.

II. ОЦЕНКА НА СЪБРАНИТЕ ДОКАЗАТЕЛСТВА И РЕАЛИЗАЦИЯ НА ДОО "РЕДАКТОРИ"

Събраните в разработката данни не носеха информационна стойност по отношение насоченост към конкретно определени лица, съпричастни с изготвянето и разпространението на инкриминираните материали. Въпреки ограничения избор в тази насока, обстановката налагаше да се пристъпи към реализация. На 8 юни 1986 г. в страната бяха насочени общи избори. С действията си до момента враждебно-престъпните елементи, подсказваха, че са в състояние да предизвикат ексцеси при провеждането на това важно обществено-политическо мероприятие.

Оцени се, че най-перспективен за момента е сигнала получен в ОУ на МВР - гр. Варна за ИЛИЯН АТАНАСОВ, поради което на 5 юни 1986 г. същият беше задържан секретно и доведен за контролен разпит в ГСУ-МВР - София.

Разпитът се проведе от опитен следовател по предварително изготвен въпросник. Правилната тактическа постановка на разпита и умелото боравене с известните на следствието факти, дадоха резултат и на третия ден от задържането му АТАНАСОВ направи частични признания за престъпната си дейност. От първоначалните му обяснения се установи, че във Варненски окръг е изградена нелегална организация, членовете на която се намират в престъпни връзки с лица

от Толбухински окръг. Също така той посочи, че ръководител на организацията е МЕДИ ДОГАНОВ - научен сътрудник в Института по философия при БАН, който координира действията на престъпните елементи от двата окръга. Последното обстоятелство потвърди информацията съдържаща се в ГДОР "Ренегати", че лицето предало екземпляр от "Програмна декларация" в турското консулство в град Пловдив е научен работник от София. Разработката беше предоставена за ползуване от ГСУ-МВР.

Установеното при разпитите на ИЛИЯН АТАНАСОВ наложи незабавно задържане на МЕДИ ДОГАНОВ. На последния беше взета мярка "Задържане под стража" и привлечен в качеството на обвиняем по чл.109, ал.1 във вр. с чл.108 ал.1 от НК. По предявеното му обвинение ДОГАНОВ се призна за виновен и даде обстоятелствени обяснения, което позволи да се очертаят насоките на бъдещото разследване. Беше изготвено предложение до ръководството на МВР относно задържането и разследването на обектите по ДОИ "Редактори". В него се набелязаха по-важните лица, заемали ръководни функции в структурата на противодържавната организация.

В ГСУ-МВР се създаде необходимата организация по формирането на следствено-оперативни групи за извършване на претърсване и изземване на вещи и предмети, имащи отношение към предмета на разследването. В задържането на набелязаните общо 22 лица участваха следователи по ДС от следствените отдели в гр.Толбухин и град Варна, следователи от ГСУ-МВР, оперативни работници от Об-то управление ДС и ОУ на МВР в Толбухин и Варна. При строго спазване на социалистическата законност на 16 юни 1986 г. групите едновременно извършиха необходимите процесуално-следствени действия за документиране на противодържавната дейност.